BODEMBEHEER

DE BOER, TELER OF TUINDER:

Voert geen bewerkingen uit onder te natte omstandigheden

MAATREGEL

19

JUNI 2026

Door alleen het land op te gaan onder voldoende droge omstandigheden kan bodemverdichting en risico's op emissies voorkomen worden. Let daarbij niet alleen (visueel) op de bovengrond van een perceel, maar ook op de diepere lagen. Bodemverdichting kan, naast lagere opbrengsten, ook voor veel afspoeling van nutriënten en broeikasgasuitstoot zorgen. Bemesten onder te natte omstandigheden levert risico's op voor verliezen van meststoffen naar het oppervlaktewater.

Het uitvoeren van bewerkingen onder (te) natte omstandigheden leidt vaak tot bodemverdichting. Wanneer de bodem (bijna) waterverzadigd is, is de draagkracht laag en kunnen machines de bodem verdichten. Hierdoor neemt de poriënruimte af en verslechteren zowel de waterdoorlatendheid als de beluchting. Dit heeft directe gevolgen voor de bodemstructuur en vergroot de kans op lagere opbrengsten, hogere emissies en afspoeling van nutriënten. De gevoeligheid voor verdichting bij natte omstandigheden verschilt per grondsoort. Kleibodems zijn zeer gevoelig voor verdichting bij verzadiging, omdat de bodemstructuur gemakkelijk samendrukt onder belasting. Zandbodems zijn minder gevoelig, maar bij natte omstandigheden en zware belasting kan nog steeds mechanische verdichting optreden in diepere lagen. Veenbodems zijn gevoelig voor versmering en structuurverlies in de toplaag.

De beste maatregel is om werkzaamheden uit te stellen totdat de bodem voldoende draagkracht heeft. Wanneer bewerkingen toch onvermijdelijk zijn, kan schade worden beperkt door een lagere bandenspanning toe te passen of lichtere machines in te zetten (Scan de QR-code voor meer informatie)

Is de maatregel haalbaar

Effectiviteit

GOED — BETER — BEST

Inpasbaarheid

EENVOUDIG — GEMIDDELD — UITDAGEND

Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

Verdichte bodem belemmert gewas

Bewerking van landbouwgrond onder natte omstandigheden heeft negatieve effecten op zowel de bedrijfsvoering als het milieu. Bodemverdichting belemmert de wortelgroei, doordat wortels moeilijker door de compacte bodem dringen en er minder zuurstof beschikbaar is. Ook wordt de opname van water en nutriënten beperkt. Dit kan resulteren in lagere gewasopbrengsten en vergroot de kans op oppervlakkige afstroming en het afspoelen van nutriënten naar het oppervlaktewater, met negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit.

Bemesten onder natte omstandigheden versterkt deze effecten. In natte, zuurstofarme bodems treedt denitrificatie op, waarbij nitraat deels wordt omgezet in lachgas (N_2O), een sterk broeikasgas. Dit leidt tot stikstofverlies voor het gewas én hogere emissies.

Kosten en opbrengsten

Het vermijden van werkzaamheden tijdens natte condities vraagt om flexibiliteit in de bedrijfsvoering. Het kan leiden tot vertragingen bij zaaien en oogsten en tot een tijdelijke piekbelasting in arbeid en mechanisatie, wat extra kosten met zich mee kan brengen.

Daartegenover staan belangrijke opbrengsten. Door bodemverdichting te voorkomen, blijven de bodemstructuur, waterhuishouding en beworteling op peil. Dit leidt op de lange termijn tot stabielere opbrengsten en lagere kosten, doordat herstelmaatregelen zoals diepwoelen minder vaak nodig zijn.

Een goed drainagesysteem kan helpen om de bodem voldoende droog te houden, dit verhoogt de draagkracht en verkleint de kans op machinale verdichting. Het aanleggen van een goed functionerend drainagesysteem is een flinke investering, maar de gevolgen hier van zijn aanzienlijk.

Daarnaast kan het langer groen houden van percelen tijdens de winterperiode bijdragen aan een betere bodemstructuur en een hogere wateropname. Door de wateropname van gewassen en extra verdamping in het voorjaar kunnen percelen eerder voldoende draagkracht hebben voor machinegebruik.

Meer weten?

Scan de QR-code voor uitgebreide, actuele informatie over deze maatregel.

Tip:
Check de ondergrond op overtollig vocht, bij snel kijken kan een toplaag er droog uit zien, maar om ook verdichting in de onderlagen te voorkomen is het ook belangrijk om de ondergrond te checken op vocht voor het beginnen van de werkzaamheden. Een manier om dit te doen is door een handje grond te pakken en dit in de hand te voelen en knijpen of de grond verzadig is.